

KÚRIA

Bhar.I.1857/2015/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 9. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt indított büntetőügyben a bejelentett ügyészi másodfellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.416/2014/6. számú ítéletét megváltoztatja,

az *I. rendű vádlott bűnösségét 2 rendbeli felbujtóként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont] is megállapítja,*

vele szemben a kiszabott pénzbüntetés mellett 1 (egy) év szabadságvesztést szab ki, melynek végrehajtását 3 (három) évi próbaidőre felfüggeszti;

a szabadságvesztést végrehajtásának elrendelése esetén a vádlottnak börtönben kell letöltenie, és abból a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra;

a bűnjelként lefoglalt benzinmotoros láncfűrészeket elkobozza.

A Dabasi Városi Bíróság 8.B.317/2010. számú, a II. rendű vádlottal szemben folyamatban volt ügyet a jelen ügytől elkülöníti.

Egyebekben a másodfokú ítéletet mind **az** I. rendű, mind **a** II. rendű, mind **a** III. rendű és mind **a** IV. rendű vádlottakra vonatkozóan helybenhagyja.

A harmadfokú eljárás során felmerült 31.176.- (harmincegyezer-százhetvenhat) forint bünygyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Budapest Környéki Törvényszék a 2014. május 6. napján kihirdetett 23.B.138/2012/47. számú ítéletében bűnösnek mondta ki

- **a** rendőr főörzsszászlós I. rendű vádlottat 2 rendbeli üzletszerűen elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] mint felbujtót, hivatali visszaélés büntetében [Btk. 305. § c) pont] és zártörés vétségében [Btk. 287. § (2) bekezdés];

- **a** II. rendű vádlottat - a Dabasi Városi Bíróság 2010. október 11. napján kelt és október 12. napján jogerős 8.B.317/2010/4. számú ítéletének próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezve és a próbára bocsátást megszüntetve - 2 rendbeli társtettesként, üzletszerűen elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont], továbbá tartás elmulasztásának vétségében [Btk. 212. § (1) bekezdés],

- **a** III. rendű vádlottat 2 rendbeli társtettesként, üzletszerűen elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont],

- **a** IV. rendű vádlottat 2 rendbeli társtettesként, üzletszerűen elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont].

Ezért **az** I. rendű vádlottat halmazati büntetésül egy év, végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és 150 napi tétel, napi tételenként 2.000 forint pénzbüntetésre ítélte; rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén legkorábban annak kétharmad része letöltése után bocsátható feltételes szabadságra, valamint arról, hogy az összesen 300.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni;

A II. rendű vádlottat halmazati büntetésül tíz hónap,

végrehajtásában két évi próbaidőre felfüggesztett fogházbüntetésre és 100 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén abból legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra, valamint arról, hogy az összesen 100.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni;

A III. rendű vádlottat halmazati büntetésül tíz hónap, végrehajtásában két évi próbaidőre felfüggesztett fogházbüntetésre és 100 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint pénzbüntetésre ítélte; rendelkezett arról, hogy **a** III. rendű vádlott a szabadságvesztés végrehajtása esetén abból legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra, valamint arról, hogy az összesen 100.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni;

A IV. rendű vádlottat egy évre próbára bocsátotta.

A törvényszék **az** I. rendű vádlottat a bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] és a bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett lopás büntettségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] vádja alól,

a II. rendű vádlottat és **a** III. rendű vádlottat a társtettesként, üzletszerűen elkövetett lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] és a társtettesként, üzletszerűen elkövetett lopás büntettségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] vádja alól felmentette.

Emellett a Pestvidéki Nyomozó Ügyészségen bűnjelként kezelt benzinmotoros láncfűrészeket elkobozta, rendelkezett továbbá az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2015. szeptember 3. napján meghozott 4.Bf.416/2014/6. számú ítéletében a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét megváltoztatva

- **az** I. rendű, **a** II. rendű, **a** III. rendű és **a** IV. rendű vádlottakat a 2 rendbeli lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt emelt vád alól felmentette, a tulajdon elleni szabálysértés miatt indult eljárást valamennyi vádlottal szemben megszüntette;

- **az** I. rendű vádlottal szemben a szabadságvesztésre, annak felfüggesztésére és a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket mellőzte, megállapította, hogy a vádlott által elkövetett igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény megnevezése helyesen zártörés büntette;

- **a** II. rendű vádlottal szemben a tartás elmulasztásának vétsége miatti bűnösség kimondását és a próbára bocsátás hatályon kívül helyezésére, illetve megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzte;
- az elkobzást kimondó rendelkezést mellőzte, és a láncfűrészeket a lefoglalást megszüntetve kiadni rendelte **az** I. rendű vádlottnak;
- a II. rendű, **a** III. rendű és **a** IV. rendű vádlottak bűnügyi költségre való kötelezését mellőzte, **az** I. rendű vádlottat terhelő bűnügyi költség összegét módosította;

egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítélete ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelentett be másodfellebbezést valamennyi vádlott terhére a 2 rendbeli lopás vétségének vádja alóli felmentésük miatt, bűnösségüknek e cselekményekben történő megállapítása, továbbá **az** I. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítása, a II. rendű, **a** III. rendű vádlottakkal szemben büntetés kiszabása, **a** IV. rendű vádlottal szemben intézkedés alkalmazása, továbbá a lefoglalt láncfűrészek elkobzása és a vádlottaknak a bűnösség körében felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezése érdekében.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a bizonyítékok helyes értékelése révén megalapozott tényállást állapítottak meg, és az elsőfokú bíróság törvényesen állapította meg valamennyi vádlott bűnösségét a 2 rendbeli lopás vétségében. A másodfokú bíróság azonban az anyagi jogi szabályok téves értelmezése miatt minősítette helytelenül a vádlottak cselekményét, melynek alapján törvénysértően mentette fel őket a vagyon elleni bűncselekmények vádja alól.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Ítéltábla ítéletét változtassa meg és a vádlottak bűnösségét az ügyészi másodfellebbezésben kifejtett indokok alapján, az ott írt minősítéseket alkalmazva a vádlottak bűnösségét a vagyon elleni bűncselekményekben is állapítsa meg, **az** I. rendű vádlottal szemben szabjon ki a pénzbüntetés kiszabása mellett próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést is, a II. rendű és **a** III. rendű vádlottakkal szemben szabjon ki pénzbüntetést, **a** IV. rendű vádlottat bocsássa próbára, valamint kobozza el az eljárás során lefoglalt 2 db láncfűrész (BF.1733/2015/1.).

-.-.-

Az ügyészi másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért a Kúria az ügyben a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tartott.

Az ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a módosított ügyészi másodfellebbezést fenntartotta, az I. rendű vádlott védője a tényállás kisebb pontosítása mellett a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, a II. rendű, **a** III. rendű vádlott védője szintén a másodfokú határozat helybenhagyására tett indítványt.

.-.-.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság az első és másodfokú ítéletet az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy a másodfokú bíróság a hivatásos rendőr I. rendű vádlottat ugyan nem a Be. 68. § (1) bekezdése szerint, azaz nem előljárója útján idézte, ez azonban a másodfokú eljárás érdemére nem hatott ki, egyebekben pedig mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokon eljáró ítélőtábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok alapján - figyelemmel a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára - kis részben helyesbítette, emellett kirekesztette abból azt a megállapítást, amely szerint a vádlottak a kivágott fán egyenlő arányban osztoztak. Ezzel az elsőfokú ítéletet megalapozottnak találta, és a helyesbített tényállást eljárásában irányadónak tekintve ítéletét arra alapította.

Ezt a tényállást a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a Kúria a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintette; **az** I. rendű vádlott védőjének a tényállás pontosítására tett indítványa a harmadfokú eljárásban eldöntendő jogkérdés szempontjából közömbös, ezért azzal a Kúria érdemben nem is foglalkozott.

-.-.-

A főügyészség fellebbezésében kifejtette, hogy a vádlottak terhére mind az üzletszerűség, mind a bünszövetségben elkövetés megállapítható, álláspontját a Legfőbb Ügyészség is osztotta.

Az ügyészi másodfellebbezés részben alapos.

A másodfokú bíróság által helyesbített tényállás lényege szerint **az** I. rendű vádlott tisztában volt azzal, hogy ... község környékén számos olyan terület van, amelynek tulajdonosa, kezelője nem jár ki azt napi rendszerességgel ellenőrizni. Ezt kihasználva **az** I. rendű vádlott a tulajdonosok engedélye nélkül fákat vágatott ki úgy, hogy a területekre a II. rendű, **a** III. rendű és **a** IV. rendű vádlottakat

küldte ki, a fa kitermeléséhez és elszállításához szükséges két láncfűrész, tehergépkocsit és pótkocsit számukra ő biztosítva, és őket azzal az utasítással ellátva, hogy amennyiben bárki tetten éri őket, mondják azt, hogy ő kapott engedélyt a munkára a tulajdonosoktól.

Eszerint eljárva 2011. augusztus 19. napján a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlott megjelentek 2. község külterületén, ahol az ismeretlen sértett tulajdonában lévő területén a tulajdonos engedélye nélkül kivágtak egy 3.000 forint értékű eperfát, amit azonban - miután cselekményükön tetten érték őket - a helyszínen hagytak. Majd 2011. augusztus 24. napján a 2.külterületén lévő és az ... Szövetkezet által bérelt területről 1,5 m3 akác tűzifát vágtak ki a tulajdonosok és a bérlő engedélye nélkül, a fa értéke 26.250 forint. A vádlottak a fát feltették a traktor pótkocsijára, azonban elszállítani tettenérésük miatt nem tudták.

A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint - ahogy az 1978. évi IV. törvény 137. § (9) pontja szerint is - üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

Amint azt a Fővárosi Ítéltábla egyébként helytállóan kifejtette, az e minősített esethez kapcsolódóan kialakult bírói gyakorlat szerint az üzletszerűség megállapítására akár egyetlen bűncselekmény megvalósítása is alapot adhat, amennyiben annak elkövetési körülményeiből az elkövető rendszeres haszonszerzés törekvéseire megalapozott következtetés vonható, és az üzletszerűség megállapítását a mellékjövedelemként jelentkező rendszeres jövedelem is megalapozza.

Éppen erre is figyelemmel a másodfokú bíróság jogi indokolásával szemben az I. rendű vádlott terhére rótt két vagyon elleni cselekmény - a megállapított tényállás egyéb körülményeiből fakadóan - alapot ad a rendszeres haszonszerzésre való törekvés, és így az üzletszerűség megállapítására.

Abból a körülményből ugyanis, hogy a vádlott észlelte a kérdéses területek ellenőrzésének hiányát, és ezt kihasználva vádlott-társaival e területeken fákat vágatótt ki, megalapozza a rendszeres haszonszerzésre törekvést, függetlenül attól, hogy a tényállásban rögzített két elkövetési időpontban a favágást végrehajtó vádlottak viszonylag csekély mennyiségű és értékű fát vágtak ki, és az elszállításra a tettenérés miatt nem kerülhetett sor.

„Az üzletszerűség ugyanis az alanyi oldalon a rendszeres haszonszerzésre törekvést kívánja meg, vagyis azt, hogy az elkövető az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekintse. Az üzletszerűség megállapítása

szempontjából - alanyi feltételként - annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akarat-elhatározást is." (EBH 2006.1490.)

Ugyanakkor a Kúria az üzletszerűséget - egyezően a másodfokú bírósággal - nem látta megállapíthatónak a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak terhére, arra is tekintettel, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben megállapított tényállásból kirekesztette annak megállapítását, miszerint a vádlottak a kivágott fán egyenlő arányban osztottak.

Itt jegyzi meg a Kúria: az, hogy a felbujtó felelősségét az üzletszerűen elkövetett bűncselekményben állapította meg, míg a társtettesek tekintetében e felminősítő körülmény megállapítására nem látott alapot, nem mond ellent a 3/2011. (X. 14.) BJE határozatban foglaltaknak: a jogegységi határozat ugyanis arra az élethelyzetre adott iránymutatást, amikor a felbujtó a tettesi cselekmények elkövetésére különböző személyeket hív fel. A különböző személyek egy-egy cselekménye az üzletszerűség megállapítására nyilvánvalóan nem alkalmas, ugyanakkor a jelen ügyben mind a felbujtó, mind a társtettesek személye állandó.

A részesi magatartást megvalósító terhelt cselekménye járulékos ugyan, ez azonban nem azt jelenti, hogy mindenben meg kell felelnie a tettesi (társtettesi) cselekmény minősítésének. Előfordulhatnak ugyanis - elsősorban az alanyi oldalon, az adott részes személyéhez tapadó - olyan többlet-elemek, amelyek a tettesek esetében nem állapíthatóak meg, mellőzésük (avagy megállapításuk hiánya) azonban a részes esetében anyagi törvénysértést eredményezne.

Emellett a jogegységi határozat a részesi üzletszerűséget kizárólag minősítési kérdésként tárgyalja, a jelen esetben azonban a társtettesek cselekvőségének üzletszerűként történő minősítését a bizonyítottság hiánya zárta ki.

A Kúria nem osztotta a főügyészség, illetve a Legfőbb Ügyészség álláspontját a cselekmények bünszövetségben történő elkövetése kapcsán sem.

A Btk. 459. § (1) bekezdésének 2. pontja szerint - mellyel megegyező szabályt tartalmazott az 1978. évi IV. törvény 137. § (7) pontja is - bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bünszervezet.

A harmadfokú eljárásban is irányadó tényállás alapján a vádlottak között olyan jellegű szervezettség nem volt kimutatható, amely a bűnszövetségben történő elkövetést - figyelemmel a IV. számú Büntető Elvi Döntés 1. a)-b) pontjában kifejtettekre is - megalapozná.

Ezért a Kúria az ügyészi másodfellebbezésnek részben helyt adva **az** I. rendű vádlott bűnösségét a 2 rendbeli, a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontjának bb) alpontja szerint minősülő üzletszerűen, szabálysértési értékre elkövetett lopás vétségében is megállapította.

Erre tekintettel vele szemben a másodfokú bíróság által érintetlenül hagyott pénzbüntetés mellett az elsőfokú bíróság által eredetileg is alkalmazott egy év, végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést szabott ki azzal, hogy azt a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben kell letöltenie, és a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján abból a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Figyelemmel arra, hogy a Kúria az I. rendű vádlott bűnösségét a vagyon elleni bűncselekmények elkövetésében is megállapította, a Btk. 72. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt láncfűrészeket elkobozta.

Az I. rendű vádlott mind a cselekmények elkövetésekor, mind az elbíráláskor a Magyar Köztársaság Rendőrsége főtörzsszászlósi rendfokozatban szolgálatot teljesítő hivatásos állományú tagja, aki a Kúria harmadfokú ítélete alapján 2 rendbeli vagyon elleni bűncselekmény mellett elkövette - a harmadfokú eljárás során nem vitatottan - a hivatali visszaélés büntettét és a zártörés büntettét. A több évtizedes bírósági gyakorlat szerint a vagyon elleni bűncselekményeket elkövető és a cselekményeket hivatali helyzetével visszaélve leplezni kívánó, hivatali bűncselekményt is megvalósító rendőr a rendfokozatára, ezzel együtt a további hivatásos szolgálatra méltatlan.

A Kúria a rendőr főtörzsszászlós I. rendű vádlottal szemben azonban nem alkalmazhatott lefokozás katonai büntetést, mert az elsőfokú ítélet ellen terhére az ügyész nem jelentett be fellebbezést. Így erre a Be. 386. § (3) bekezdése alapján beállott ügyészi fellebbezési korlát, ennél fogva a 354. § (1)-(2) bekezdése szerinti súlyosítási tilalom miatt nem volt törvényi lehetősége.

Az elsőfokú bíróság **a** II. rendű vádlott bűnösségét a terhére rótt vagyon elleni bűncselekményekben megállapítva helyezte hatályon kívül, illetve szüntette meg vele szemben a Dabasi Városi Bíróság

8.B.317/2010/4. számú ítéletével alkalmazott próbára bocsátást, mivel az ítéleti tényállás szerint e vádlott e cselekményeket a próbaidő hatálya alatt követte el.

A Be. 265. § (2) bekezdése szerint akkor, ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, az ügyeket egyesíteni kell; azonban a (4) bekezdés szerint ha az újabb eljárásban a vádlott bűnösségét a bíróság nem állapítja meg, az egyesített ügyeket újból el kell különíteni.

Ezért a Kúria a II. rendű vádlott tekintetében a próbára bocsátással érintett ügy elkülönítéséről rendelkezett.

A másodfellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletnek a Kúria által nem érintett rendelkezései törvényesek, ezért a Fővárosi Ítéltábla ítéletét a Kúria egyebekben helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban a bűnügyi költség a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlottak védelmével összefüggésben merült fel. Mivel a Kúria az e vádlottakat érintő másodfokú felmentő rendelkezést helybenhagyta, a védelem ellátásával felmerült bűnügyi költséget a Be. 385. §-ára és a 338. § (2) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. február 9.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.416/2014/6. számú ítélete a Kúria Bhar.I.1857/2015/6. számú ítéletében írt változtatással 2016. február 9. napján jogerőre emelkedett és az I. rendű vádlottra vonatkozóan fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

Dr. Mészár Róza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

AIné írnök